

חברה בריאה בשלום ובאחדות

משנה ד - רבי יוחנן הסנדלר אומר, כל כנסיה שהיא לשם שמים, סופה להתקיים. ושאינה לשם שמים, אין סופה להתקיים.

תפארת ישראל

לשם שמים. אפילו אם היא עצמה של חול: **סופה להתקיים**. שחברתם מתקיימת יחד, ועצתם זל"ז מצלחת: **ושאינה לשם שמים**. אפילו בדבר מצוה: **אין סופה להתקיים**. לא ישיגו מה שירצו:

תוספות יום טוב

ושאינה לשם שמים - אף על פי שהכנסיה היא לדבר מצוה כל שיש בה מחשבה פוסלת כמו יוהרה וגאות אשר היא מצויה בעוסקים עם הצבור הוי שאינה לשם שמים

רבינו יונה

ושאינה לשם שמים אין סופה להתקיים - כשמתקבצין להשתרר זה על זה ומתכבדין כל אחד על חברו:

בשם השפת אמת

כל כנסיה שהיא לשם שמים
 כתוב בספר „שפת אמת“:
 - מאי „כל“? לרבות כנסיה בעונינים ארציים, לצרכי עולם הזה.
 רק אם יעשו הכינוס בכוונה טהורה, לשם שמים, בחינת „בכל דרכיך דעהו“, סופה להתקיים. (שם, ד')

על פי עין איה ברכות פרק ב אות כ

כל כנסיה שהיא לשם שמים סופה להתקיים
 בעמקות ובהירות יפה מסביר מרן הראי"ה קוק זצ"ל (עין איה ברכות פ"ב אות כ) את שתי הגישות שישנן ביחס לשלום והאחדות בין בני האדם. ישנה את התפישה והגישה המבוססת על הידיעה כי תכלית השלום להוציא לאור את שלימות החכמה והצדק והדרך הישרה שצריכה להתגלות בעולם. ויסוד לזה הוא האמונה וההכרה הפנימית בכבוד שמים, וברוממות ההשגחה העליונה על המין האנושי. שלום כזה ימצא אצל חברה מעולה בדיעות ומידות.

גישה שניה שהיא פשטנית יותר, סוברת שהשלום נצרך מצד מה שהאדם הוא יצור חברתי ומדיני, וכשכל אחד יהיה לעצמו, לא יעלה ביד הפרט למלא חפצו, אלא בהתאגדות כללית יוכלו להשיג מבוקשם, וכל פרטי יוכל ע"י זה להשיג מבוקשו.

והבדל גדול יש בין שתי גישות אלה, שכן האחדות הבאה מצד ההכרה בחפץ התכלית העליונה של שכלול העולם לעשותו טוב וישר יותר, נובעת מאהבת הכלל באמת, וככל שמשתכלל הדבר מוסיפת אהבת הכלל להתגדל, וזוהי כנסיה לשם שמים שסופה להתקיים.

אבל האחדות למטרת אהבת כל יחיד את עצמו ובקשת מילוי שאיפותיו של היחיד, אחדות זו היא אחדות מקרית, ויסודה היא אהבת הפרט העצמית, ואין סופה להתקיים, כי אין לה מרכז אמיתי. ואע"פ שמתגדלת האחדות לכאורה, אבל לבסוף כל יחיד יחפוץ למשוך לעצמו רוב ההנאה, ותצא כאש מלחמת אחים.